

Пријоморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VI • БРОЈ 124. • 10. АПРИЛ 1978.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ СК

СУКОБ СТАРЕ ПРАКСЕ И НОВОГ

РАЗМАТРАЈУЋИ ИДЕЈНО-ПОЛИТИЧКЕ ОДНОСЕ У ОПШТИНИ ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА СА ВЕЗА КОМУНИСТА БУДВЕ ПРИХВАТИЛА ПРЕДЛОГ О КАЖЊАВАЊУ НАОДГОВОРНИХ ФУНКЦИОНЕРА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

На последњој сједници Општинске конференције Савеза комуниста разматрана је анализа идејно-политичких односа у свијетлу конгресних припрема и стање друштвено-политичких односа у општини. За другу тачку дневног реда основа за дискусију били су ставови радне групе Извршног комитета Предсједништва Централног комите

та Савеза комуниста Црне Горе о неким појавама и стању друштвено-политичких односа и закључци Комитета Општинске конференције Савеза комуниста Будве с тим у вези. Општинска конференција Савеза комуниста се послије двије и по године, речено је у оцјени радне групе Извршног комитета, први пут бави конкретним пита-

њима идејно-политичких односа средине која са 7.000 становника и три и по хиљаде долара националног дохотка спада међу најразвијеније општине у Републици и шире. Близ и динамичан развој могао је да рађа и неке негативне последице када друштвене снаге и основни субјекти не утичу на успостављање нових самоуправних односа. Нездрави међуљудски односи у врху Скупштине општине и њених тијела и органа, живот су окренули на нежељеном правцу. У раду највиших тијела Скупштине општине појавиле су се бројне деформације из којих су се изродиле слабости, тако да се у пракси идејно-политичка улога Савеза комуниста и других друштвених снага спроводила на заузимање ставова, без практичне акције у бази. Живјела су стварања уз олози друштвено-политичких организација. Скупштина општине је у последње три године донела око 80 разних одлука и информација о кратком поступку. Кадровској политици није поклоњана адекватна пажња а Координациони одбор за кадровску политику Општинске конференције.

По оцјени радне групе Извршног комитета Предсједништва Централног комитета Савеза комуниста Црне Горе, чији су чланови Момчило Вучинић, члан Извршног комитета и Божко Бешић, потпредсједник Скупштине СР Црне Горе учествовали у раду Општинске конференције, директан разлог за овај понашање лежи у трци

(Наставак на петој страни)

Штафета младости — израз свенародне љубави

Свечаност под називом „Наше име — Тито“ почела је прије петнаест дана у радничком, рударском и по револуцији најранијим традицијама познатом Старом Тргу испаљивањем осамдесет и шест мина и пуштањем исто толико голубова. Тога тренутка из њедара родне груде кренула је Штафета младости са најранијим поздравима и жарким рођенданским жељама за дуг живот и срећу неимара љубашег и срећнијег живота свих наших народа и народности. Ношена стазама, богазама и модерним, нашим рукама изграђеним, аутострадама, преко села, градова, планина — узданица и поља славних битака, она ће на крилима свенародне љубави стићи 18. априла у нашу општину, (у Петровац у 9 часова а у Будву у 9,25 да би дочекивана свуда добро дошлици и испраћана као драг и драгоцен гост, пошто буде додирнула сваки кутак домаћине, стигла 25. маја у руке слављеника друга Тита.

Ове године Штафetu је први пониш

прилика да се изрази приврженост његовом грандиозном дјелу, његовом и нашем путу у прогрес и социјализам. Упоредо са тим ми ћемо, као и досад, знати да други Тито, кормирар и стратег наше револуције, представља симбол наше земље, наших мисли и хтења братства и јединства, самоуправног социјалистичког развоја и напретка. Његовом личношћу и дјелом дубоко су надахнути и пројектаји наша револуција, наша социјалистички развјитак, наша независност и пут у самоуправни социјализам. Тито је симбол слободе сваког нашег народа и сваке наше народности, свједочанство о њиховим најдраматичнијим и најепохалнијим тренуцима, о покретима и преокретима жртвама и побједама и радостима.

Други Тито је у ватри револуције ковоа и челичио братство и јединство, подстицао га и давао му нове димензије, облике и садржаје. Остварено у најсудбоноснијим данима наше историје, захвалијујући драгоцјеним жртвама у слободу заљубљеног народа, оно је, заједно са Титовом визијом новог друштва и

Са прошлогодишњег дочека Штафете младости

рудар са Косова — Албанац, а носиће је младићи и дјевојке из свих наших република и покрајина — Срби, Хрвати, Словенци, Македонци, Босанци, Херцеговци, Црногорци, Муслимани, Албанци, Тури, Италијани, Румуни, Русини, Маџари, Сремци, Ваинањи, Личани, Бањчани, — сви који чине братски разиграно коло љубави. Виће то радници из фабрика са житних и нафтносних поља, раднице из ткачница и искрај разбоја, дјевојке и младићи из лабораторија, ратари са њива, пастрији, војници, граничари и морнари, студенти и баци, потомци јунака са Кадињаче, Козаре, Дурмитора, Зеленгоре, Богумиле и других планинских војника — али увијек и свуда Штафету младости носиће само најбољи међу најбољима. За све њих и за све који ће је дочекивати — за читав наш народ — она је један од израза наше неизмјerne љубави, поштовања и захвалности другу Титу који је, од своје најраније младости, свак јар свога срца, бистави ум и титанску енергију посветио борби за човјека и за његово љепше и човјечније сутра. Зато ће и свечаности широм наше домовине бити, у исто вријеме,

нових, социјалистичких друштвених односа, било ослонац и путоказ за нашу револуцију. Додајмо, док се ближи Штафета младости, да је други Тито оком визионара сагледао просторе за изражавање и утврђивање интереса свих прогресивних снага, развијатак слободарских идеја и идеала, за оставаривање интереса радничке класе. Захвалијући томе, сви народи и народности наше земље су у најсудбоноснијим данима док је сва Европа страдала од фашистичке чизме, пошли с њим у одлучну борбу за слободу која је подразумијевала не само скidanje окупаторског јарма, него и кидање буржоаских окова, извођавање националне слободе и социјалне празде, отпор сваком фетишу и сваком култу. Свјесни његове улоге и своје улоге као и борци у офанзивама и самртним обручима, када су грудима сламали бетон и целик, савлађивали планинске кланце без путева и ријеке без газова, сви наши народи и сваки наш човјек заједно с рођенданским жељама за дуг и срећан живот, обавезују се и завјетују:

Друже Тито, ми ти се кунемо
да са Твога пута не скренемо..

М. Л.

Изабрани делегати вијећа Скупштине општине

За делегате Вијећа удруженог рада и Вијећа мјесних заједница изабрано је 56 делегата. Делегати су бирали из 32 делегације које сачињавају 469 делегата.

У Вијеће удруженог рада изабрани су: Чедо Шпадијер, Вук Лабовић, Милорад Кривокапић, Зорица Вујовић, Владо Стојановић, Саво Вуксановић, Илија Баштица, Јоко Борета, Радојка Балић, Антоније Лалевић, Тодор Митровић, Илија Франчићевић, Иво Шолага, Мило Павловић, Ђорђе Радуловић, Мило Зубер, Лазар Шолага, Рајко Миховић, Милош Трифуновић, Никола Краповић, Тодор Ђетковић, Петар Мартиновић, Славко Шолага, Божидар Маројевић, Милорад Дулетић, Марко Зец, Ђуро Вучичевић, Душан Вуковић, Ристо Новаковић, Др Милош Марковић, Шћепан Бурић, Ратомир Мијатовић, Драган Ђулафић, Никола Лијешевић и Нико Божовић.

За Вијеће мјесних заједница изабрани су: Жељко Вукотић, Анте Делојк, Марија Зеновић, Илија Ковачевић, Крсто Љубановић, Ратко Митровић, Милош Нишевић, Лазар К. Борета, Стане Ивановић Новица Војинић, Горан Вујовић, Јово Д. Вуковић, Миртар Папан, Јово С. Радовић, Лидија Срзентић, Стево Ј. Ђурашевић, Илија Н. Митровић, Јубо И. Борета, Вукица Гиговић, Недељко Дапчевић и Јубо Пињатић.

Ј.

У СУСРЕТ КОНГРЕСИМА СК

ИЗГРАДЊА И РАЗВОЈ САВЕЗА КОМУНИСТА

У Тезама за припрему XI конгреса Савеза комуниста Југославије посебна пажња посвећује се мјесту и улози основне организације у изградњи самоуправног и политичког система. Оцјењује се да је знатан број основних организација био важан чинилац у покретању друштвено-економских и политичких процеса и, у исто вријеме, рјешавања производних, културних и других задатака који стоје пред нашим друштвом. Уочава се, међутим, да у неким срединама организације СК још нијесу из мијениле начин остваривања своје улоге. Не баш тако пријетко, основна организација је носилац друштвених активности и, пошто друге друштвено-политичке организације нијесу активне, она преузима и задатке које би, по природи ствари, требало да рјешавају други друштвено-политички и самоуправни чиниоци. Исто тако, још увијек се уочава тенденција да се Савез комуниста истиче из матице друштвених збивања, и то под паролом о његовом немијешању у рјешавању конкретних задатака. А чињеница је да Савез комуниста треба да своју вође улогу оствари у свакодневној пракси развоја са моуправних друштвено-економских односа, да их критички анализира, подстиче све оно што је позитивно и отвори перспективе даљег развоја. Свако застајање на постигнутом значило би стагнацију, односно водило назадо вану.

У дијелу Теза, у коме се говори о идејно-политичком и акционом јединству у Савезу комуниста, наглашава се постојање заједничких или и различитих интереса појединачних дјелова нашега друштва. Чланови Савеза комуниста нијесу, и не треба да буду, одвојени од средине у којој живе и ради од интереса друштвено-политичких заједница којима припадају. Они су обавезни да са становишта Програма СКЈ и конкретних идејних опредељења и политичких ставова авангарде радничке класе отварају перспективе, изграђују јединствену свијест радних људи и грађана о повезаности и међусобној условљености остваривања тих интереса. Зато су комунисти обавезни да воде идејно-политичку борбу против свих који се користеју противречности нашег развоја, супротстављају политици Савеза комуниста.

КРИТИКА И САМОКРИТИКА

Демократски централизам по тврђењу се у свакодневној пракси као основни принцип унутрашњих односа, организовања и дјеловања Савеза комуниста, његове изградње, развоја и јачања идејно-политичког и акционог јединства. Примјена принципа демократског централизма доприноси диференцијацији као средству идејне борбе и идејно-политичког и акционог јединства у Савезу комуниста Југославије.

У понашању и дјеловању појединачних комуниста, организација и органа има појаву нарушавања, па и одступања од демократског централизма. У првом се дешава да разни политички активи, секретаријати и секретари основних организација заузимају ставове, прејудицијама одлуке или одлучују о важним питањима без учешћа шире базе, без расправа комуниста у основним организацијама и органима. Таквој пракси — наглашава се у Тезама — треба се одлучно супротстављати.

Савез комуниста треба да унесе промјене и у садржај и метод рада чланова, основних организација и органа СК дјелујући као унутрашња покретачка снага социјалистичког самоуправног система. Комунисти треба да остварују непосредну повезаност садржаја рада властите активности и самоуправних органа и институција, да организоване утичу на њихов рад и да буду отворени за иници-

Друг Тито — предсједник СКЈ без ограничења мандата

јативе и утицаје самоуправне праксе.

У Тезама се указује на потребу да критика и самокритика морају бити саставни дио цијелине односа у Савезу комуниста. Члан СК не смije бити позван на одговорност због јавно изнijете аргументоване критике. Он, међутим, сноси моралну и политичку одговорност за неоправдано изнijetu kritiku. Критеријум за процјењивање оправданости критике је стења истинитост, затим однос према самоуправљању и утврђеним ставовима Савеза комуниста.

У посебном дијелу Теза, у коме се говори о организовању и дјеловању Савеза комуниста, подвлачи се да се основна организација потврђује као незамјењив облик дјеловања чланства. Од ње не способности да се развија као одговорни субјекти идјејне и политичке акције и као носилац иницијатива за виси и укупна оспособљеност Савеза комуниста за његово дјеловање у све сложенијим условима идјејне акције и друштвених пракса. Такође се наводи да су се активи комуниста — радници потврдили као облик и метод организованог идејно-политичког утицаја комуниста радника у доношењу ставова и остваривању програмских задатака и политичке СК. На мјесту је и оцењена да су се конференције Савеза комуниста показале као ефикасне у разматрању најважнијих питања средине у

којој дјелују и да представљају битан чинилац демократског изграђивања политичке Савеза комуниста.

Социјалистички савез радног народа, као друштвено-политичка организација израстао је из Народног фронта, који се у револуцији и непосредно послије ње потврдио као најдемократскиј и најманосвјетији организација широких радних маса, чини се још није пронашао одговорни пут за остваривање своје друштвене улоге. У Социјалистичком савезу још увијек се доста ради форумски и разматрање појединачних питања запршава доношењем декларација, начелних ставова и уопштених закључака, који нијесу подстицај за конкретну акцију и дјеловање радних људи и грађана. Разлоги су то налазе се у органима и организацијама ССРН, али их треба тражити и у недовољном ангажовању свих других друштвено-политичких организација — Синдиката, омладине, Савеза удружења бораца и Савеза комуниста. Уосталом, Социјалистички савез и не постоји као одвојена друштвено-политичка организација — његова је суштина у фронту свих организованих социјалистичких снага. Управо зато се у Тезама за припрему XI конгреса СКЈ инсистира на активности субјективних снага која ће обезбиједити да се Социјалистички савез развија као најшири облик самоуправљања. То подразумијева да он буде способљен за правење текуће проблематике самоуправних организација и заједница, њихових делегација и делегатских тијела и да се свему томе обезбиједи демократску расправу у којој треба да добије изражења сва демократски оријентисана мишљења и хтјења у нашем друштву. Основни критеријум за вредновање људи јесте, као и до сада, њихова спремност да се боре за даљи развој социјалистичких друштвених односа.

Социјалистички савез ће моћи да окупља широке масе радних људи и грађана ако се свакодневно буде бавио најактуелнијим питањима из живота и до-принеси њиховом рјешавању. Посебан

ОМЛАДИНА

Савез социјалистичке омладине се у периоду од Десетог конгреса СКЈ интензивно, разноврсно и успјешно ан- гажовао у борби за развој социјалистичког самоуправљања и укупан напредак наше земље — констатује се у Тезама за припрему XI конгреса Савеза комуниста Југославије. У њима се истиче да се у свом дјеловању међу младима Савез комуниста мора још више заложити да неподредне активности омладине буду усредређене на јачање самоуправних друштвено-економских односа у основним организацијама удруженог рада и у свим облицима самоуправног удруživanja рада и представа. А познато је да се актуелна питања младих могу успјешно решавати у оквиру јачања друштвено-економске моћи радничке класе и радних људи у удруженом раду, а путем друштвеног договарања и самоуправног споразумијевања.

У Тезама се истиче питање запошљавања омладине као посебно крупан и значајан друштвени проблем, и то због његових реалних економских, социјалних и политичких димензија. Могућност стварајачког ангажовања и перспективи младих управо је у њиховом непосредном укључивању у све области удруженог рада. Зато се Савез комуниста и омладина морају у свим срединама, а прије свега у удруженом раду, одлучно залагати на стварању услова за брже продуктивно запошљавање стручних младих људи.

У политици и плановима развоја организација удруженог рада и друштвено-политичких заједница запошљавању младих треба дати првоприоритет значај друштвеним договорима и самоуправним споразумима, треба обезбијediti брже запошљавање омладине и спречавати групно-својинска затварања, приватизацију, привилегије и друге негативне тенденције у запошљавању приправника.

У Тезама се говори и о задацима омладине да се још у току школовања активно што непосредни укључивају у радни самоуправни процес. Даје се позитивна оцјена радним акцијама као изванредном облику организованог идејно-политичког, самоуправног, културног и умјетничког рада и васпитања младе генерације. Што се тиче њене друштвене улоге у изградњи социјалистичког самоуправљања, она је може остваривати само одлучном и организованом активношћу у удруженом раду и разноврсним облицима друштвено-политичког и културно-забавног живота. На тој основи ће се оне могућавати тенденције да се омладина стави у улогу посматрача актуелних друштвених кретања, који се формално саглашава са већ донијетим ставовима и мјерама или их са стране критикује. Младу генерацију је неопходно ангажовати на свим подручјима друштвено-економског и друштвено-политичког живота и на тај начин обезбијediti услове да се она не ограничи на такозвана „специфична омладинска питања“, што би довело до потискивања омладине на споредни друштвени колосијек.

Активност друштвених организација програмски и организационо, треба још више усмјерити на масовно окупљање и ангажовање омладине. Њено ангажовање мора се усредсредити на социјалистично самоуправно васпитавање и непосредно укључивање у најшире друштвенные акције.

Млади комунисти треба да стално доприносе унапређивању дјеловања СК и ССО. Пријемом у чланство Савеза комуниста они преузимају још веће обавезе и одговорности.

Савез комуниста и остale организоване социјалистичке снаге треба стално да унапређују своје дјеловање међу омладином. Непосредним радом на њеном окупљању, усмјеравању и конкретном ангажовању у свим областима друштвеног живота и рада треба отклањати појаве патералистичког односа и стављања младих у позицију да само извршавају задатке које им неко други поставља.

Субјективне снаге

значај у томе имају секције, које треба да буду по свом саставу способне да политички квалифицирано разматрају проблеме и предложу одговорнију решења и препоруке самоуправљачима и делегатским тијелима. То подразумијева да у њиховом раду буду више заступљени стручњаци разних профиле, као и делегати организација управљања самоуправних организација и заједница.

ПРЕСУДНО је НАЈПУНИЈЕ АНГАЖОВАЊЕ СВИХ

У Социјалистичком савезу, као и у другим друштвено-политичким организацијама, значајну улогу има дјеловање међу његових основних организација у мјесној заједници и општини, где још више треба да дође до изражавања конкретности у раду и ефикасности у рјешавању проблема. А успешно остваривање друштвене улоге ССРН пресудно је ангажовање свих друштвено-политичких организација.

Синдикат, као организација радничке класе, постигају је одређене резултате нарочито у рјешавању свакодневних проблема радника у вези с њиховим материјалним, самоуправним и политичким положајем. Међутим, активност подружница одвија се углјивом у основним организацијама удруженог рада. Савез комуниста треба да се заложи да се Синдикат више окрене економској проблематици удруженог рада и представа, управљању друштвеним средствима за производњу, посебно дохотку — његовом стицању и распоређивању у складу с одредбама Закона о удруженом раду. Нарочито је значајна друштвено-политичка улога Синдиката у организовану претходне расправе о питањима о којима радници одлучују непосредним изјашњавањем и када радни

10. април 1978.

СА ОПШТИНСКЕ ИЗБОРНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ
САВЕЗА РЕЗЕРВНИХ ВОЛНИХ СТАРЈЕШИНА**Задаци добро извршени**

У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ ЈОШ ВИШЕ ПАЖЊЕ ЋЕ СЕ ПОСВЕТИТИ СТРУЧНОМ И ИДЕЈНО-ПОЛИТИЧКОМ ОСПОСОБЉАВАЊУ ЧЛАНСТВА

На изборној конференцији резервних војних старјешина наше општине, одржаној 30. марта, оцијењена је активност у протеклом четврогодишњем периоду, утврђени наредни задаци и изабрано ново руководство.

Општинска организација резервних војних старјешина постигла је добре резултате, истакнуто је у информацији о њеном досадашњем раду, како у остваривању Републичке стратегије и ставова Десетог конгреса Савеза комуниста Југославије и Шестог конгреса Савеза резервних војних старјешина. Југословија њихова свакодневна активност посебно се огледа у ангажовању на извршавању свих задатака који су везани за одбране припреме нашег друштва и јачање друштвене са- мозаштите. Остварена је, у том смислу, и тијесна сарадња са Општинским штабом територијалне одbrane у свим друштвено-политичким организацијама, мјесним заједницама и радним организацијама. Резервне војне старјешине биле су ангажоване на општевојном, стручном и марксистичком образовању.

Међу наредним задацима Општинског удружења резервних војних старјешина нарочита пажња ће се посветити масовнијем ангажовању.

Сада је већ сасвим извјесно да ће пут Цетиње — Будва, последња дионица од Лапчића до Завала, бити завршена у року. Тако је бар обећано на последњем састанку који је недавно одржан у Скупштини општине Цетиње између најодговорнијих представника друштвено-политичког живота ове комуне, Републичке самоуправе интересне заједнице за путеве и Опште-грађевинског предузећа

Са предсједника Општинског удружења резервних војних старјешина изабран је Јанко Минић, за потпредсједника Војо Куљача, а за секретара Војо Јовановић.

У раду конференције учествовао је Рашико Вукосавовић предсједник Републичког удружења резервних војних старјешина.

J.

И ЊИХОВА УЛОГА

чки савјети рјешавају о важнијим питањима из своје надлежности.

Значајније место у развоју нашег друштвено-политичког система треба да добије и Савез социјалистичке омладине. Та организација (а и млади као појединци) не може остати у уском кругу разматрања „посебних омладинских проблема“. Организација младих мора бити повезана с економским, самоуправним, политичким и другим интересима и потребама радног човјека на радионом мјесту, у граду или на селу. Оваква њена улога одређена је и самом природом ствари — млади су ти који ће сутра преузети одговорност за будући развој социјалистичког самоуправљања.

Задатак Савеза удружења бораца идентичан је са задацима свих осталих субјективних социјалистичких снага. Огромно револуционарно искуство и неоспорни морално-политичка снага обавезују борце да њихово ангажовање буде све веће.

ИНФОРМИСАНОСТ — ПРАВО И ОБАВЕЗА

Систем информисања у нашем друштву развија се и остварује као саставни дио социјалистичке самоуправне демократије и битна претпоставка за реализацију друштвено-економског и политичког концепта организације и развоја нашега друштва. Развој система информисања има огроман значај за функционисање делегатске система; благовремена и добра информисања услов је квалификованог одлучивања и остваривања права и обавеза радних људи и грађана. Радни човјек има право да буде обавијештен и дужност да обавијештава. Обавеза свих друштвених чинилаца је да му то право осигурају. То се постиже преко штампе, радија, телевизије и

и осталих облика, односно служби за прикупљање и давање података — статистике и Службе друштвеног књиговодства.

Правилним обавијештавањем јавности о свим збивањима у нашој земљи и у свијету, средствајајући информисања могу да допринесу напретку друштва и, прије свега, формирају јавног мњења. Управо ради тога се критички указује на недостатке штампе, радија и телевизије и указује на превазилажење тренутних тешкоћа. Инсистира се, прије свега, на његовању и развијању друштвене критике, чији је циљ елиминисање слабости, дилема и тешкоћа.

У слободном друштву као што је наше слободна штампа не може бити пукава формалност. О збивањима у земљи треба писати слободно одговорно и стваралачки. То појачава друштвени одговорност средстава информисања која морају постати трибине демократске размјене мишљења, мјесто где ће се стицати ново и прогресивно и аргументовано борити против свега што је застарјело, превазиђено и конзервативно.

Да би се истицале све предности друштвеног развијања и указивало на његове недостатке, потребна је шира друштвена активност, почев од извора информација, који су често без потребе затворени, до јачег утицаја друштвене базе. Подрштављавање представа информисања обавеза је свих организованих социјалистичких снага, са Савезом комуниста на челу. Утицај друштва мора се огледати кроз појачану улогу оснивача и издавачких савјета. Њихово дјеловање треба да буде потпуније у утврђивању, а посебно у реализацији уређивачке политике. Подрштављавање, према томе, значи остваривање утицаја радничке класе и удруженог рада, довођење штампе и осталих средстава информисања у средиште друштвених збивања и преузимање одговорности и обавеза свих чинилаца у тој области дјеловања.

ИЗГРАДЊА ПУТА ЦЕТИЊЕ — БУДВА

ПОСЉЕДЊА ДИОНИЦА У РОКУ

Сада је већ сасвим извјесно да ће пут Цетиње — Будва, последња дионица од Лапчића до Завала, бити завршена у року. Тако је бар обећано на последњем састанку који је недавно одржан у Скупштини општине Цетиње између најодговорнијих представника друштвено-политичког живота ове комуне, Републичке самоуправе интересне заједнице за путеве и Опште-грађевинског предузећа

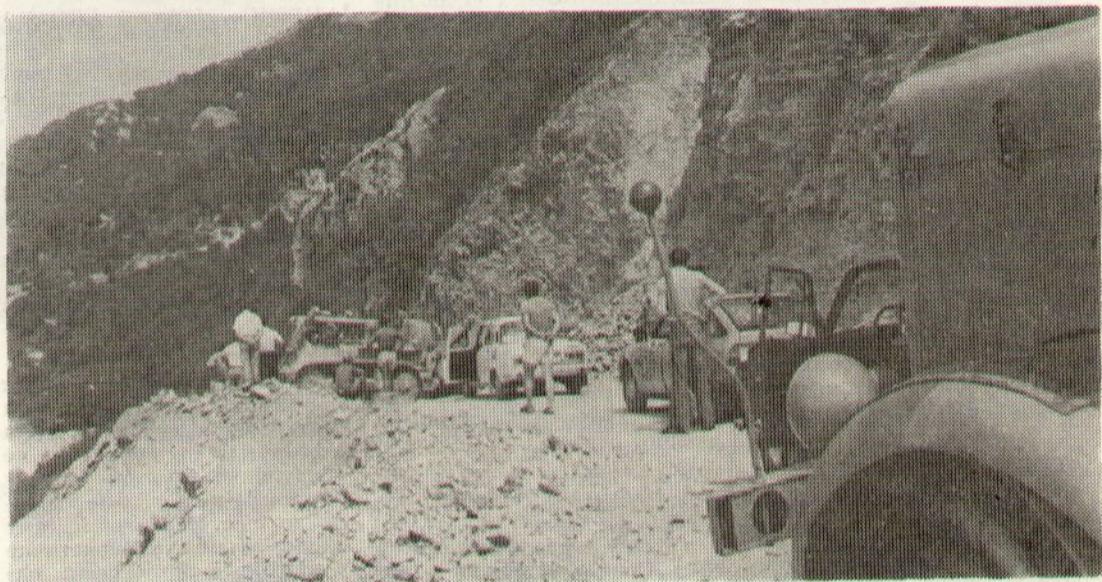
„Титоград“. На састанку је утврђен рок завршетка посљедње дионице Лапчићи — Завала и то до краја априла 1979. године.

Средства за изградњу пре осталих осам километара биће на вријеме обезбиђењена што ће омогућити несметано извођење радова и извршавање обавеза извођача у договореном року. Извођач радова је такође дао обећање да ће радови на градилишту Лапчићи — Завала бити та-

ко организовани да ће се са обраћајем на путу Цетиње — Будва несметано одвијати, што је од великог значаја за наступајућу туристичку сезону.

Иначе, запажа се да су радови послије састанка у Цетињу осјетно кренули. На падине су најтеже тачке на овој дионици и то у Губавици, Вријешном и Мијалу.

B. C.

Са радилишта на путу Лапчићи — Завала

ИЗ „МОНТЕНЕГРОТУРИСТА“

Брига о домаћем госту

Сасвим је извјесно да ће и ове туристичке сезоне знати на пажњу бити поклоњена

домаћем госту. За њега је у хотелима „Монтенегротуриста“ резервисано 2500 кревеста, посредством домаћих туристичких агенција, а цијена пансиона у јулу и августу кретаће се од 210 до 280 динара у хотелима В категорије, што представља незнатно повећање у односу на прошлу годину. Поред хотела гостима ће на располагају стајати кампови и аутокампови као и велики број кревета у собама домаће радиности. У будванској општини цијене по лежају су нешто повећане и у јулу и августу износије од 55 до 70 динара зависно од категорије собе. Три оброка у ресторанима гост ће моћи добити по цијени од 100 до 125 динара.

Ово је констатовано на конференцији за штампу у „Монтенегротуристу“ где су о прихвату домаћих гостију новинарима говорили Мишо Брајло, помоћник генералног директора овог предузећа и Бранко Кажангер, помоћник директора Службе продаје.

И ове сезоне организована је акција која има за циљ што боље упознавање домаћег госта са условима боравка на црногорској обали у току туристичке сезоне која носи назив „Љето 78“ — корак до Црне Горе“. То је усавија прошлогодишњи кара凡ан „Монтенегротуриста“, овога пута проширен, јер поједи ове највеће туристичке организације у земљи, своју понуду презентирају и угоститељска предузећа „Бока“ из Херцег-Новог и „Дурмитор“ из Жабљака. Суорганизатори су велике радне организације из Црне Горе —

АКТИВНОСТ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

БЕЧИЋИ У СУСРЕТ ЉЕТУ

КОМУНИСТИ БЕЧИЋА ПРИХВАТИЛИ ДА ВОДЕ АКЦИЈУ НА ПОСЛОВИМА У ПРИПРЕМИ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ: КРИТИКА РАДА ТРГОВИНЕ И ИНСПЕКЦИЈСКИХ СЛУЖБИ

Разматрајући закључке Општинске конференције Савеза комуниста о задацима у припремању туристичке сезоне, комунисти у Бечићима прихватили су да буду носиоци послова на уређењу насеља, јавних површина и припремања објеката. Разговор је, иначе, био усмјерен у набрајању конкретних послова које треба урадити да се сезона што спремније дочека и да се гости осјећају удобно док одмор користе на двокилометарској плажи. Двије стотине комуниста, који живе и раде на дијелу обале између Будве и Светог Стефана, речено је, најодговорнији су за цјелокупан живот и збивања у Бечићима, а чланови Савеза комуниста у организацијама удруженог рада треба више да се окрену проблемима средине у којој живе.

ТРГОВИНА ЗАОСТАЈЕ

У овој средини са 650 становника проблема има по-прилично. Међу најкрупније спада трговина. Двије самопослуге, једна на једном а друга на другом крају плаже, недовољне су да задовоље потребе хотелског комплекса од 2300 лежаја, неколико одмаралишта која могу да приме 2000 гостију и 2.000 лежаја у домаћој радиности. Проблем би се могао ублажити када би се отворили киосци којима би се у сезонским мјесецима посетиоцима нудили воће, поврће, месо и други артикли широке потрошње. Трговина, значи, и овде болује од несавремености. А да је то питање коме треба поклонити више пажње не треба посебно наглашавати, јер "туристички корак" Бечића не може расти ако гости морају дневно да грбе по не-

колико часова да би у Будви купили килограм меса, воћа или шећера.

— У јеку сезоне догађа се да нестане хлеба, млијека или шећера. Саобраћај, онај локални, постао је „три у оку“ и нас мјештана и туриста. Дуж коловоза не постоји стаза за пјешаке, а због тога што се канали уз асфалтну трку не чисте, послије сваке кишне стварају се локве и језерца и то доноси многоструке проблеме. Аутобока не извршава своју обавезу о поштовању редова вожње локалних автобуса, мада су они истакнути на видну мјеста. Возачи и кондуктери тјерају по своме. Тражено је да се инспекцијске службе и надлежни органи за привреду скупштине општине овим проблемом по забаве и допринесу да се једнапут за увијек скине с дневног реда.

РАТ НЕЧИСТОЋИ

Опште је расположење да се у Бечићима објави рат нечистоти. У разговору је наглашено да организација удруженог рада и мјесним заједницама у томе помогну одговарајуће комуналне и инспекциске службе. Инспектори ће морати да чешће „завирју“ покоте и вододерине који су постали легла прљавштине, а одатле до зараза и епидемија — сачко је један корак. Гласно је речено да све оне који не поштују прописе у овој области треба кажњавати.

Од инспектора је захтјевано да се више позабаве радом трговина на овом терену, првенствено ради испуњавања њихових обавеза на снабдијевању насељеног и туристичког мјesta. За службе инспекције има доста послана у области домаће ра-

диности. Издавачи соба овдје не пријављују тачан број лежаја који изнајмљују туристима, крше се одлуке о висини цијене тако се у Бечићима у „шпицу сезоне“ изнајмљују гараже и недовршене кухиње, а цијена таквог лежаја виша је од оне у Будви или Петровцу. Појединци се понашају као да је туризам овдје нешто пролазно, па га још нијесу прихатили као будућност развоја Бечића.

АПРИЛ — МЈЕСЕЦ АКЦИЈА

У априлу — мјесецу туризма комунисти ће бити покретачи и носиоци низа послова око уређења јавних површина. Мјесна заједница ће урадити програм акција а чланови Савеза комуниста биће одговорни за њихово извршење у срединама где раде. У овоме ће своје задатке наћи и домаћинства, одмаралишта, хотели, радници ауто-кампа и трговина.

Постигнути договор уисти ни обећава да ће гости овога лета у Бечићима наћи доста новога и вјерију да ће се убудуће на туризам гледати другачије него што је то било до сда. Наравно, на уму имамо јелементе туристичке културе, а прије свега, однос према посетиоцима у трговини, на рецепцији, на аутобуском стајалишту, плајжи, бифеу и ресторану. Домаћинства неће своју обавезу у припреми сезоне завршити ако само засаде нових пар струковаџија у баštici. Госту се мора прушити оно што му припада и постићи се већ много ако му се поклони дужна пажња и ако се у опходењу према њему унесе више љубавности.

О свему томе било је ријечи на сккупу чланова Савеза комуниста Бечића, а постигнут је договор да се овакви разговори одржавају чешће и да се редовно практикују извршавање задатака који су у вези са овим донијети.

Д. Н.

Комуналне дјелатности значајан елемент туристичке понуде

утиче на удобнији конфор и удобнији боравак.

Какве су у овом погледу прилике код нас, како се оне и колико мијењају, и који су у том смислу најважнији задаци за наступајућу сезону?

Чини се да се код нас све брже креће и мијења у позитивном смислу него у области комуналног уређивања мјesta. При том треба изузети канализацију као крупан захват у коме је Комунално предузеће било ликвидант и један од извођача радова. Али, мора се истаћи, да се на уређењу плажа није много урадило, а то што је урађено заслуга је гостијелских радних организација. Треба се подсетити да се за ову сврху убира годишње око милион и по динара. Неке парковске површине парцијално се уређују и ако су средства за њих унапријед плаћена! Стогови земље на улазима у Будву и плажама стоје од августа мјесеца, а механизација се

ангажује за друге послове. Хрпе смећа и разних отпадака могу се видjetи поред пута и на видиковцима, што се мотивише забраном управе за путеве! Цијеле прошлогодишње сезоне скоро су сви паркови и оно мало хладовине и зеленила у заљеју плажа били испуњени и уништавани паркираним аутомобилима. Није био риједак случај загађеност због недостатка WC-а и нередовног одношења смећа.

Запостављајући у овом моменту објективне тешкоће, може се без претјеривања констатовати да се стање на овом подручју веома споро мијења. Изгледа да недостатак разумијевање значаја ове дјелатности и да су узроци испољених слабости баш у томе. Ако се зна да Општина, поред накнаде која се убира од грађана и ООУР-а, даје 4,8 милиона динара за ове сврхе, онда се с правом очекује већи ниво услуга.

Тешкоће око обезбеђења радне снаге за градску чисто-

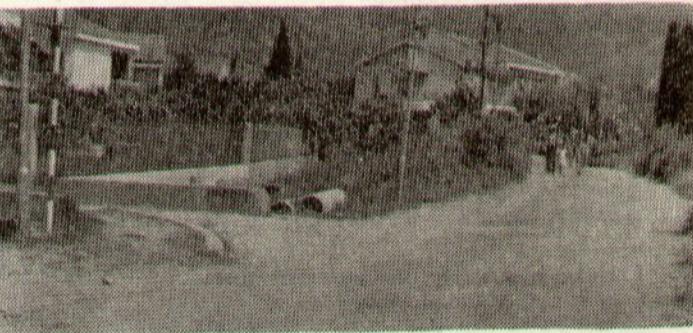
Трговина и здравство

читав ланац услужних дјелатности чини туристичку понуду богатијом и квалитетнијом, и све ове пратеће дјелатности морају бити предмет пуне пажње и бриге субјеката који се њоме баве. Број туристички развој никоје пратије трговину, занатство, саобраћај, везе и здравство, па је понуда осиромашена, а услуга је по правилу, још увијек на ниском нивоу. Промјене на овом подручју различито се испољавају. Доста успјешно се мијења стање у трговини, а то је прилично запажено у прошлогодишњој сезони, како у погледу асортимане, тако и континуираниности снабдијевања, уз спорије подизање квалитета услуга. Даље напоре треба улагати на подизању трговачке мреже у сезони на читавом приобалном подручју да би се задовојила тражњак великог броја туриста који бораве у камповима и домаћој радиности.

Запажено је заостајање у погледу давања локација и избора објекта који раде у вријеме сезоне. Неопходна је чвршћа веза са производјачем хљеба у циљу организовања континуиране снабдевености у критичним часовима тражњака, како то не би ометало госте у коришћењу плајзе и мора. Није решено ни питање тржнице која не испуњава елементарне услове за рад. Активирањем новосаграђеног тржног центра у Будви радикално ће се решити проблем успјешног снабдијевања овог подручја, па и пијаце. Ради тога треба уложити напор да се овај простор ослободи жичане ограде, да се отворе врата грађанима и туристима, нудећи им квалитетан асортиман робе и висок ниво услуга. Требало ће се обратити за помоћ и укључити се у заједничку акцију ХТП „Монтенегротуриста“, како би се обезбједио кредит за овај објекат који послује у саставу овог туристичког гиганта.

Реално је очекивати да ће у сезони отпочети са радом нова пошта. Тиме ће, вјерујемо, бити решено уског глоја ове услуге. Шалтерска служба треба обезбиједити кадровима који познају бар један страни језик. У оквиру проблема ПТТ службе веома је важно решити питање назива улица, јер се због тога доста писама и других пошиљки тешко уручују.

Здравље човјека је његова свакодневна брига и животна преокупација. Знамо да се сваки турист, при опредјењу мјesta за одмор интересује за развијеност, осposobljenost и ефикасност здравствене службе. Према томе, добро организована, кадровски осposobljena и ефикасna здравствена служба битан је елеменат у садржају

и сигурно нијесу мале, али се због тога не могу затврати очи пред неуредном јавном хигијеном. То би изгледало исто као да у хотелу кажу госту да му не могу сервирати ручак јер немају конобара! Основна организација удруженог рада којој је повјерена градска чистота оријентише се на набавку неких крупних грађевинских машина а запоставља механизацију за одржавање јавне чистоће и уређење плајза, што је неплански и неекономски.

Све су ово питања која траже разправу и то хитну. Прије свега треба решити начин организовања и финансирања комуналних послова, а тиме и вођења директне бриге и одговорности за уредно функционисање, развој и унапређење ове дјелатности. На овом плану се одавно већ тапка у мјесту. Давалац представа није у могућности да стално прати и гујићи да стапа у контакт са општином, изучавајући проблематику, па ни да предлаже мјере за њено унапређивање, из простог разлога што није организован. Очигледно је да ји вијетира опстанак оваквог начина организовања. Наиме, у програму рада СИЗ-а

није намјера да стечнемо утицаје поједињих елемената на опредјење гостију у избору мјesta за годишњи одмор, већ да се скхвати колико комунално уређење средине може да

за изградњу и уређење општине заједњана је и изградња улица и уређење плајза — послови који су чиста комунална инфраструктура, али, ето, ми нећemo да све концентришемо на једном мјесту да ће објединити средства, послове и кадрове. Било би интересантно када би најодговорнији потражили одговор на питање зашто се у овом правцу ништа не предузима.

Пошто је у питању дјела тност од посебног друштвенног интереса, неопходно је да у одлучивању о овој проблематици непосредно учествују радни људи и грађани организовани на самоуправљајући основи.

Главни задаци на плану комуналне дјелатности у току припрема за сезону били би: доваршење радова на канализацији, правовремена акција на уређење плајза, бе спрекорно одржавање јавне хигијене, уређење зелених површина, проширујање паркинг простора и регулисање локалног саобраћаја, пресељење аутобуске станице на нову локацију, завођење реда у луци и осposobljavanje локалне мреже за континуирано снабдијевање струјом.

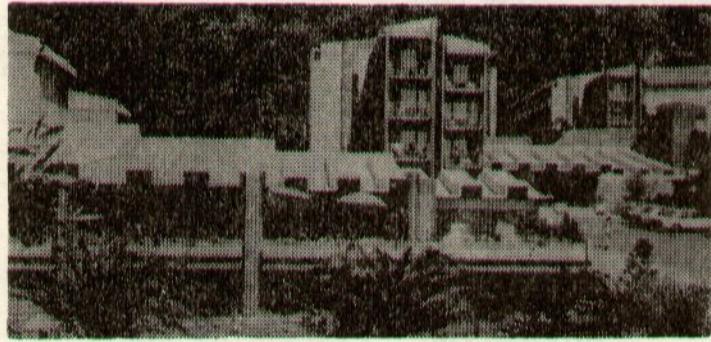
У ТУРИСТИЧКОЈ ПОНУДИ

туристичке понуде. Али, иако је то очигледно, ова дјелатност није пратила развој туристичко-угоститељске привреде и налази се у заостајању у односу на потребе и све већи прилив туриста и осигураника. При оваквим условима рада није се могао пружити одговарајући ниво услуга, а посебно не када узмемо у обзир чињеницу да гости у највећем броју долaze из развијених средина, где је здравствена служба много боље организована и где су услуге много квалитетније него код нас. Ова проблематика рјешава се заједнички са угоститељским радним организацијама кроз рад амбуланти опште медицинске службе које се у сезони отварају у хотелима. Тиме је учињен напор да се здравствена служба приближи госту, па је он на тај начин далеко сигуруји и безбеднији. Зато би, при овако суженим просторним могућностима, требало обезбиједити непрекидан рад у току 24 часа и спремност за интроверзије не само у Дому здравља него, за хитне случајеве, и на терену. За пружање квалитетних здравствених услуга неопходно је наћи рјешење за изградњу нових просторија, што је, свакако, сложено питање.

Посматрање здравствене службе само кроз туризам и његове потребе било би једнострano, иако се за ову прилику ограничавамо само на то подручје. Због наших грађана и због туризма, она мора бити предмет бриге, подршке и помоћи свих друштвено-политичких и привредних субјеката, како би се схватила као интегрални дио друштвене репродукције и значајан чинилац даљег друштвено-економског развоја Општине, повећања продуктивности рада, јачања наше одбрамбене способности и значајан елеменат социјалне сигурности и животног стандарда ста новишица.

Друштвену акцију на развијању „мале привреде“ треба цјеловито изучити и програмирати њен развој, како би испунио јако осиромашени простор понуде у нашој средини који је посебно испољен у разним занатским услугама. Овом питању се доста круто и једноставно прилазило и оно је посматрано на доста дефектан начин, тако да приватна иницијатива и средства нијесу много до-принијела њеном развоју, а нарочито не њеном квалитету. Било је претјеривања и када за то није било основа. Ове пропусте треба исправити разумним мјерама и програмима, како се не би из једне крајности прелазило у другу.

В. СТАНИШИЋ

Сукоб старе праксе и новог

(Наставак са 1. стране)

за личним престијком. Да би се завео ред у политичком центру нашају у будванској средини и почело разјашњавање у свакој основној организацији Савеза комуниста понаособ, те јавно указало на остале кривице за овакво стање. Комитет Општинске конференције је предложио, а Општинска конференција Савеза комуниста прихватила, да основне организације Савеза комуниста Органа управе Скупштине општине и хотела „Парк“ искључе из Савеза комуниста предсједника Скупштине општине Бранка Иванчевића, да се секретар Скупштине општине Димитрије Јовановић казни последњом опоменом, а предсједник Извршног одбора Станко Ги говић опоменом.

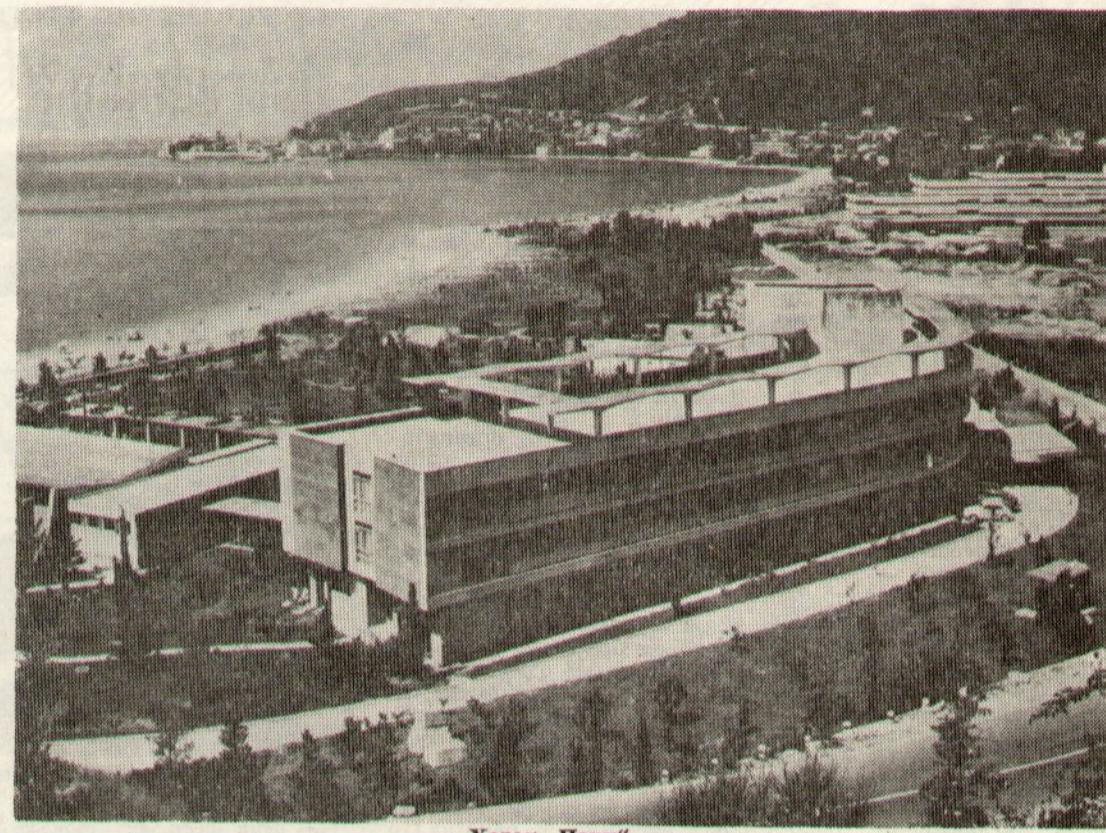
Учествујући у дискусији Момчило Вучинић је наглашио да потреба сагледавања стања у врху Скупштине општине није мотивисана никим скептакуларним момен-тима већ спознајом стања и односа и да се кроз њихово виђење укаже на слабости. Процес, нагласио је он, овим

није завршен. Сачињена анализа треба да послужи за сагледавање стања у сопственом средини, па да се онда каже ријеч о другима. Виђењем стања у Будви, рекао је он, стављена је брана скре-тању пажње на спроведене ствари.

Говорећи о задацима организација Савеза комуниста Будве у садашњој ситуацији, Момчило Вучинић је истакао да је ова средина у много чему специфична у позитивном смислу. Организације удруженог рада не су сусрећене са проблемима и постоје добри услови за рад. То говори да се треба окренути даљем реализацију задатака који проистичу из примјене Закона о удруженом раду, питањима рада мјесних заједница, задацима у вези конгресних тема и другим обавезама.

Момчило Вучинић је подвикао да кажњавање одговорних људи не значи и одрицање од њих. Напротив, и овога пута треба се придржати духа и норми Савеза комуниста о борби за сваког човјека.

Д. Н.

Хотел „Парк“

Одмаралишта у повлашћеном положају

САМО ОБЈЕКАТ „13. Мај“
ОСПОСОБЉЕН ЗА ЗИМСКИ
ТУРИЗАМ

Подручје будванске ривијере било је доста издашно у давању локација за дјечја, омладинска и радничка одмаралишта, и то како по броју и капацитetu, тако и по квалитету датих локација; на територији ове општине има 25 сталних одмаралишта у односу на 17 хотелских објеката. Локације одмаралишта се налазе од Старог града Будве и Петроваца, до Словенске плаже, Бечића, Каменова и Буљарице — гравитирају ка најљепшим плажама и подручјима на територији Општине. Највећи број објеката грађен је од чврстог материјала, а у власништву су радних организација са ширег подручја Србије и Црне Горе. Међу њима се налазе Међународни омладински центар и одмаралиште Чехословачких синдиката, изграђени посредством „Путника“.

Озбиљна замјерка може се ставити што од свих тих објеката само новоизграђени „13. мај“ у Бечићима има услове за зимски туризам. Ради тога ови објекти се користе краји временски период, што није у интересу радних људи који су издавали средства за њихову изградњу, па ни Општине, јер је највећи број одмаралишта затворен седам до осам мјесеци годишње. Радници који су издвоили средства за њихов градњу били су спремни, свакако, да то исто ураде и за оспособљавање тих објеката за зимски туризам, како уложене средства не би стојала по седам-осам мјесеци умртвљена.

Нека одмаралишта грађена су под повољнијим условима од хотелских капацитета у погледу партиципације у рјешавању комуналне инфраструктуре. Када су предузете мјере око рјешавања питања канализације и других важних питања инфраструктуре у мјесту, сви власници одмаралишта нијесу имали доволно разумевања за ове проблеме који су исто тако и њихови. А

они се могу успјешно завршити само заједничким снагама свих, наравно, под истим критеријумима учешћа. Зато се с правом од корисника одмаралишта тражи да буду активнији у рјешавању проблема ове средине, што би доприњело стварању бољих услова за одмор радницима. Наравно, ово неће и не може бити остављено на „до бру вољу“ власника одмаралишта и других субјеката, већ ће се сви они који нијесу учествовали у изградњи канализације морати санитарно-управним мјерама до-вести у положај да се укључе у ову значајну акцију.

У сезони 1977. године одмаралишта су остварила 615.000 ноћења или за 4,05% више него у 1976. години. Остварени туристички промет је на нивоу прошлогодишњег, док су укупна остварена ноћења већа за 15%, а са-мо у хотелским капацитетима за 1,72%. То значи да је пораст туристичког промета највећи у домаћој радиности и камповима. Капацитети одмаралишта коришћени су у 1977. години 117,59 дана а у 1976. години 118,20. Узвеши у обзир раст ноћења за 15%, веома забринјава за-

стања у овом виду туристичке дјелатности. Међутим ако упоредимо 1975., 1976. и 1977. годину видјећемо да је туристички промет скоро уједначен, што није случај код домаће радиности и кампова, где разлике износе чак и до 60%.

У одмаралиштима треба уредније водити пријавно-одјавну службу, што је у интересу и друштвене самозаштите. Нека треба да покажу много више уредности у достављању статистичких извјештаја и поштовању општинских прописа о јавном реду и миру као и хигијенско-санитарним мјерама. И органи управе, свакако, треба да активније прате и предузимају мјере за досљедније спровођење прописа у живот. Радници у одмаралиштима треба да схвате да су туристичко-угоститељски објекти за нас исто што и за њих фабрике и комбинати из којих долазе и да комфор у квалитет понуде не чине само објекти, већ и шири средину у којој су они лоцирани, па се морају залагати за њено уређење и одржавање.

В.

Један од аутокампова на будванској ривијери

КУЛТУРНИ МОЗАИК

Без планова, кадрова и средстава

Културним дјелатностима у нашој средини нужно је по-клонити више пажње, првенствено због њене друштвене функције и значаја који има за развој туризма

Центар за културу, у чијем саставу се налазе Археолошка збирка, двије сликарске галерије, двије читаонице, лjetња позорница и аматеризам — фолклорни ансамбл „Кањош“, драмска и балетска секција — због неријешених материјално-финансијских питања налази се у незавидном положају.

— Центар за културу се због неријешених материјално-финансијских питања налази у тешком положају већ неколико година. Поред проблема око финансирања програма у слободној размјени рада као даваоца услуга, Центар није способљен да обезбиједи културна задовољења грађана и туриста било својим или организовањем програма. Тренутно банци дугујемо милион динара а колико ћемо средстава добити за ову годину то се не зна, каже Недељко Дапчевић који је на место директора Центра дошао прије пар мјесеци.

Угрожени непокретни и покретни споменици

Проблеми Центра за културу су заиста бројни и сложени. Ова културна организација, као прво, није решила проблем свог животног простора: подстаници су у згради „Зета филма“ који ноши назив — Дом културе, о изградњи нове лjetње позорнице, која би требала да постане место окупљања хиљада туриста који у вријеме одмора желе да се забаве, разоноде и упознају бар дјељи нашег културног наслеђа и тренутка у коме живимо, нико и не мисли да годинама указујемо да је позорница услов да се учини корак напријед. Обавеза Центра око очувања, рестаурације и конзервирања непокретног споменичког фонда, тиме и његове презентације по сјетиоцима, свела се само на — нормативну констатацију. Практично ни корака у том смислу још није било. Стари град Будве твори даге и године а културни послини немојни су да ишта предузму. И овлаш бачени поглед на бројне камене споменике у Археолошком музеју показаје нам колико је ова средина дозволила да се учини ненадокнадива штета културном наслеђу. У Будви су организовани мали симпозијуми на тему потребе чувања успомена на књижевника Стефана М. Јубише. Своје ораторство знање и умјеће истрошили смо на љепоточност а родна кућа творца модерне српске приповијетке и даље је обиљежен само скромно: плочом. Манастири Подострог, Подмаине, Станајевићи. Подластка и други споменици још нијесу добили „туристичку визу“. У науци о туризму постоји и такозвани културни туризам, а ми се у том смислу још увијек бакћемо са — азбуком културе.

Д. Новаковић

Нужно је урадити планове

Садашњу материјално-финансијску ситуацију Центар за културу ће, у тој смисли, склонiti да повјерујемо, како тако преће пребродити. Видјејемо и чути неколико народних и забавних пјевача, гостовање и неко позориште, организовање се и понека изложба наших еминентних сликара. Но, да ли се културне потребе Будве, Бечића, Светог Стефана и Петровца као туристичких центара могу свести само на те и толике догађаје, потребе развоја говоре да овом проблему треба прићи другачије: одговорије и са више знања и умијећа. За то се као најважније и истичче проблем кадрова у култури будванске средине.

— Недостатак кадрова по највише се осјећа. Као је ова институција ранијих година била упућена да се бави дјелатностима преко којих би се остваривала допунска средства за одржавање „голог живота“ запошљавањем и они који немају профил радника у култури, каже Недељко Дапчевић.

Живот је показао и доказао да у овој средини постоје снаге које се успјешно могу носити са низом аматерских дјелатности. То су показали прије свега дјевојке и младићи који су се окупљали око фолклорног ансамбла „Кањош“. Зар није било пријатно чути да је ансамбл „Кањош“ приликом одржавања туристичке берзе у Минхену ове године био позван да учествује на завршној карневалској приредби традиционалног минхенског карневала. Ако те дјевојке и младићи могу да у лjetњим мјесецима одрже де се у тај начин потврђује његов „Игре гу“ чије припреме теку по утврђеном плану.

Досадашњи фестивали су противали, како су на крају оних јединствених музичких приредби наглашавали и извлачили и гости, у дosta доброј организацији, па се очекује и да ове године све прође без нервозе, која иначе прати сваку овакву манифестијацију.

Овогодиšnji фестивал ће, као и прошлогодиšnji имати 15 концерата. Изvođači долазе из свих република и покрајина па се на тај начин потврђује његов „Игре гу“ чије припреме теку по утврђеном плану.

Прије краја овогодиšnja фестивала, биће по обичају дато домаћину. Симфонијском оркестру РТВ Титоград, којим ће дириговати Бранко Зеновић, док ће солист на кларинету бити Светозар Алексић, а на клавиру Радмила Новаковић.

Другог дана на програму ће бити вече старих мајстора и том приликом ћемо слушати сарајевску сопранистику Вланку Данону, коју ће пратити на виолончело, Франсоаз Јакович и Оливера „Бурбевић“ на чembalo, обје из Београда.

На програму ће бити арије и прелеси, Глика, Вивијанда, Скарлетија, Калдара и др. Другог дана у другом термину, на програму су дјела: Хајдана, Листа, Стравинског, Телемана, Равела, Петрича, а изводићи их Невена Поповић на клавиру из Београда, Кирил Рибарски на тромбону и Милица Шпировић на клавиру.

Четвртог дана чућемо два концерта. Први је посвећен Старијој Варваринији Хендлу, Скорчевићу, Борданију изводићи их „Колегијум музикамарагусијум“, из Дубровника, а солисти ће бити Божидар Тумпеј из Београда на фаготу.

Други концерт ће бити посвећен Варваринији, Бетовену, Станојлу Рајчићу, Шуберту и Жоливетију, а виурова дјела из водиће, Оскар Пухан, на клавиру и Мирјана Хорват на виолини, објое су из Новог Сада, а уз њих ћемо чути Мениру Селимовић на клавиру из Београда.

Петога дана је предвиђен само један концерт, Јубланчани Томаја Лоренца и Хуберта Бергантса, први на виолини, а други на клавиру. У овом програму ће се појавити и пијаниста Душан Трбојевић, Изводићи дјела, Ваха, Дворжака, Мокрања

У СУСРЕТ СЕДМОМ ФЕСТИВАЛУ „ДАНИ МУЗИКЕ СВЕТИ СТЕФАН — БУДВА 78“

Овогодишња смотра трајаће десет дана

Са прешлогодишњег фестивала: Успешни концерт у Музеју

и Радмила Новаковић, које ће пратити на клавиру Зденко Масаровић.

Десетог дана, слушајемо, Јурију Мурарија, Маријана Млакару, Тонку Нинића из Загреба и Хуберта Бергантса из Јубљане, а на програму су дјела, Бема, Ваха, Паганинија и Хендела.

Исте вечери на другом концерту биће на програму Иван Ковач, Брамс, Прокофјев и Хиндемит.

Ниховаја дјела ће изводити Жужакана Егн-обог и Гордана Сремчевић на клавир, обадија из Јубљане и Сајмиште из Новог Сада, Чућемо још клавирско извођење Неде Станковић из Сарајева.

Посљедњег, десетог дана фестивала, „Дани музике Свети Стеван — Будва 78“, виртуози издавају музичке програме: Џејк Гови, Абрахам Балдма, клаир, објое из Београда, Валтер Дешпаљ, виолончело, Иво Мачек на клавир, из Загреба, изводићи класијске композиције.

Очекујемо да ће свих петнаест концерата, пратити и најистакнутији музички критичари и, наравно, бројни гости из наше земље, Европе и САД.

С. П.

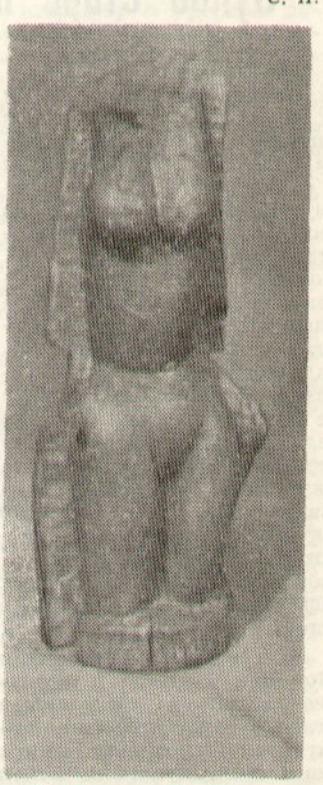
Мијо и његове скулптуре

У Будви, поред истакнутих имена на полуликовном стваралаштву, као што су: Вато Михајловић, Јубиника Јовавић, Слободан Пуро-Ђурић, Велимир Тришки, Стеван Љукетић, и још десетак других живи и ствара у тишини без контакта са публиком и ликовном критиком дosta сакашких ликовних стваралаца.

Тако смо се ових дана упознали са мањим дијелом стваралаштва, Мија Јањушевића, дипломиранијог правника, који у своме стану у Будви, боље рећи на својој тераси, у слободном времену обликује у дрвetu своју свијету фигуру које обично узима из природе, па комадије маслине, трешње, ораха, даје нови живот.

Мијо је скроман и тих, а слободно пријеме је за њега ради његових скулптура. Иако има најмана прилаз, у његовим ријечима осјећа се нека носталгија га заузимајући за сеоским животом. Његове скулптуре из прелазе висину од 50 цм.

Када смо га запитали да ли ће негдje излагати, јер до сада није излагао, одговорио је, — требало ће да се боље припремим и ко зна, а затим је додао — Молим вас напишите и то, да у Будви има доста самоуких стваралаца, чија ће жеља била да буду окупљени негдje, где би могли организовано да дјелују, јер то што радимо сада, је своју душу и уску круг пријатеље није оно што хоћемо. Културне институције зазиру од нас, а ми из ових или неких других разлога тешко да се усуђујемо нешто

М. Јањушевић: Венера

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

Творац истинитих легенди

О СЕБИ

...Још у првим месецима своје учешћа у ослободилачком рату осећао сам и дужност, и личну потребу да пеке од најјачих доживљаја књижевно обрадим...

...Као књижевник, и сматрам чињеничну истинитост критеријум уметничке истинитости, или као књижевник који је у ослободилачком рату доживео најјаче стваралачке подстизаје и упознао раније непознати хероизам људи, осетио сам дужност да дам књижевна сведочанства о стварним људима и догађајима...

...Хтео сам да сачувам од забора: ликове неких стварних јунака наше ослободилачке борбе, ликове које сам најнепосредније упознао или који су ме као књижевника највише инспирисали...

ЈЕДНА ПЕТОРКА у којој је био Пинки, пошла је да минира пругу и крај пруге наишала на засједу. Убили су једног Швабу, али диверзија је била осуђена. Да им похват не буде узалаудан, уз пут су дигли у ваздух подвожњак на друму. Тек што су се били повукли у Реметице на одмор, кад настаде узбуна у селу: долази војска! Сред ускомешаних мештана, петорка је почела да се извлачи из села: није хтела да у њему прихвати борбу. Извукавши се из села, Пинки је угледао фашисте како сатерују народ у шуму. Да ли то хоће у гомилама да убијају голоруки народ који је покушавао да бежи из кућа без скровишта?

Да би са сељана скренуо на себе пажњу гонилаца, Пинки је на њих отворио ватру још са чистине. Обазревши се, опазио је да је остао сам. Другови из петорке већ су се повукли у подаље житно поље. Осматрио је простор, одмеравао растојање. Фашисти има много, спуштају се с брда у равницу. Пинки се зачас загледао у нежнозелено влаче које се повијало на

КЊИЖЕВНИК И БОГАЦ, Јован Поповић (1905 — 1952) један је од најактивнијих и најпрогресивнијих литературних стваралаца у периоду између два рата. У раној младости приклучио се напредном радничком покрету и као један из плејаде писаца револуционара и комуниста постао тумач борбе и тешњији пролетаријата.

Рођен је у Кикинди, где је завршио гимназију. Студирао је на Филозофском факултету у Београду, али студије није завршио због лоших материјалних прилика. Сарађивао је у напредним листовима и часописима, а највише у „Нашој стварности“, „Умјетности и критици“ и „Литератури“. У својим многобројним чланцима и живом ријечју заступао је тезу о ангажованој књижевности. Сматрао је да писац треба да буде близак животу и укључен у бурна и сложена збивања свога времена.

Прва збирка пјесама — „Хаџија вјечности“ и „Плес над празником“ — појавиле су се тридесетих година. Прије рата објављене су и дводесет збирке приповједака — „Реда мора да буде“ и „Лица у пролазу“, као и есеји „Стерија и почеци српске драме“ и „Вура Јакшић и његово доба“. Преводио је с немачког, француског и енглеског језика.

Већ првих дана народно-ослободилачке борбе Јован Поповић отишао је у партизане, а на Првом засиједању АВНОЈ-а изабран је за члана овога највишег представничког органа. Био је у току рата активан учесник и организатор културног и политичког рада међу борцима. У јесен 1942. године објављена му је збирка пјесама „Ласта у митральеском гнезду“ — штампана је на шапирографу у 40 примјерака. Двадесет године касније објавио је збирку приповједака са темом из народно-ослободилачког рата „Истините легенде“.

Послије ослобођења био је један од најистакнутијих организатора културног и јавног живота, а истовремено се бавио и књижевношћу. Извесно вријеме био је директор драме Народног позоришта у Београду, уредник „Борбе“ и „Књижевних новина“, народни посланик и кандидат за члана СК КПС.

За двадесет и пет година, колико је овај истакнути пјесник, приповједач и критичар имао времена да књижевно ствара, цјелокупна његова литература била је посвећена једном циљу и једном идеалу: „Извејевши слободу за све радне људе домаћине Југославије“.

Како су гинули хероји

(Одломак)

неколико стотина метара од њега, обухватио погледом рavnину, помиловао очима талас плавих брда, осећао над собом широко звоно пролећног неба, које као да се затварало над њим — и сутрео погледом оне који су му се приближавали у полуокругу, не пуцајући. Дочекао их је пушком и, узимајући их на нишан, обарао једног по једног, све узмичући натрапке. „Има ли уопште смисла да покушавам да бежим — убије ме с леђа?“ Та му је мисао пролетела кроз свет, али је, ипак, појурио преко брисаног простора, косо према њима, пуцајући у трку. Осетио је да га је нешто ударило у прса, повео се, и на уста му је навалила крв...

...Прибрао се још једном. Лежећи на свежој земљи, коју је заливао крвљу из груди, испалио је шаржер. Његово им оружје неће пasti у руке. Сломио је пу-

— ...Ала храбро гину!

НАЈМЛАДИ САРАДНИЦИ

Зима на мору

СУНЦЕ УЗАЛУД ПОКУШАВА да пробије својим зрацима „војску“ натмурених облака, одјевених у сива и неуредна одијела. Наједном стравично загрли и убрзо потом киша се сручи на непокризане главе пролазника. Затим све као да опусте. Остале су још неке шаре по улицама, напретане кредом, па су се и оне почеле разливати и губити.

Вјетар је разносио кишине капи на све стране. Као да су се лутиле, оне су безуспјешно покушавале да нађу пут. Невидљиви свирач настављао је игру: куцао на многа врата и, не чекајући да му их неко отвори, одлазио даље; увлачио се међу гране дрвећа, које су се њихале и очајно млатарале као да ване за помоћ. Земља је била напољена кишом и покрivenа одавно увеклим лишћем.

Није се чула нити једна птица, која би цвркутом развеселила и разведрила овај суморни дан. Само би покоји врабац престрашен прелетио из једног жбуна у други. На његовим крилицима искриле су ситне капљице киши.

Када су сунчани зраци пробили облаке, на улицама су се поново могли видjetи покисли пролазници. Чинило ми се да су невесели као што је било све око њих. И дрвеће је тужно опустило голе гране. Чак се и вјетар смирио: тише је брисао суморне улице града.

Весна Борета

Njujork 8 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 D 16 17 18 Broj dana

Сусрети пароброда

У другој половини прошлог вијека, на једном конгресу математичара, присуственима је за вријеме доручка постављен задатак: „Претпоставите да сваког дана у 12 часова из Хавра (Француска) одлази за Нјујорк (САД) пароброд, а у исто вријеме из Нјујорка пароброд у правцу Хавра. Они се крећу истим правцем и сваки од њих на путу проводе тачно седам дана, што значи да путовање од Хавра до Нјујорка траје седам дана као и од Нјујорка до Хавра. Колико ће пароброва који крећу из Нјујорка сусрести на свом путу пароброд који из Хавра полази данас у подне за Нјујорк?“

Уколико нијесте ријешили сами задатак, учинићемо то заједно, а најлакше ће нам бити ако то учинимо графички. По хоризонталној оси преноси се број дана, а по вертикалној — пут који су пароброди прешли. Од-

јечак АБ представља дужину пута између Хавра и Нјујорка (наравно тај пут није праволинијски). Пресјечне тачке графика кретања паробroда представљају сусрет паробroda. Ако уочимо график кретања једног од паробroда који иду из Хавра у Нјујорк, на пример онај приказ одјечком ЦД, онда непосредним пребројавањем пресјечних тачака тог графика са графицима кретања паробroда који иду из Нјујорка у Хавар, добијамо тражени број сусрета. Са цртежа је очигледно да ће пароброд чији је пут приказан линијом ЦД сусрети на мору 13 паробroда, а осим тога још два у самим лукама при свом одласку и доласку — један који стиже из Нјујорка у моменту крећења одјечком ЦД и други који креће из Хавра у моменту крећења одјечком ЦД. Истовремено, график нај показује да ће се пароброди сусретати свакодневно у по-дне и у поноћ.

ФУДБАЛ

ОД ТРИЈУМФА ДО ПОРАЗА

„Петровац“ и „Могрен“ настављају с промјенљивим резултатима. Из два кола — деветнаестог и десетог — освојили су по два бода, што није мало, ако се има у виду да су једном гостовали, а једном били домаћини, али се, испак, више очекивало.

У деветнаестом колу или четвртом у пролећном дијелу првенства, Петровчани су били домаћини екипи „Иванграда“ која се налази у дојему дијелу табеле. Фудбалери које води тренер Гардашевић заиграли су како су прижељкивали бројни симпатизери овог клуба, и гости су поражени са 4:1. Била је то добра игра Петровчана, вјероватно најбоља одиграна у пролећу, с пуно лијепих акција, удараца на гол, добрим одбранама и, коначно, с доста голова, што је задовољило фудбалске гурмане. Међутим, већ следеће недеље, Петровчани су подбацили: поражени су у Котору од истоимене екипе с 2:1, што их

је, свакако, за велики корак удаљило од шампионске титуле. Мада су почели жустро и повели са 1:0, Петровчани су у наставку попустили, дозволили домаћинима да преузму иницијативу и пораз је био неминован. Због тога што је „Јединство“ из Вијелог Поља кажњено одузimanjem бодова (неизмирењем обавеза према Фудбалском савезу Црне Горе) „Петровац“ тренутно заузима прво место с 25 освојених бодова, колико има и другопласирано „Јединство“ и с гол разликом 31:17.

У четвртом колу овог првећа Будвани су били домаћини комшијама из Котора. „Могрен“ је током цијеле утакмице био бољи тим, непрестано је атаковао на гол гостију и право је чудо како је одлични голман Которана Ристељић само једном вадио лопту из мреже. У фарују фер утакмици „Могрен“ је наступио без кажњења Вуксановића и Андрије Пе-

јовића, што је, свакако, био велики хендикеп, али је, испак успио да повеже редове, заигра ангажовано и надира гости. Само недељу дана касније Будвани су у Голубовцима разочарали. Мада је „Зета“ била фаворит, није се очекивало да ће „Могрен“ изгубити с 3:0. Истина, и тога пута Будвани су наступили без Вуксановића и Пејовића, али то не може да буде оправдање за убедљив пораз. Чињеница је да нешто шкрипли у екипи „Могрен“ која је, да узгред кажемо, састављена од изванредних појединача и да тренер Станишић мора нешто учинити да се побољша ефикасност тима, како се не би доспјело у „опасну зону“.

Послије десетог кола „Могрен“ се налази на једанаестом месту с 19 освојених бодова и гол разливом 19:23, што није гаранција за „мирани ход“ у следећим колима.

С. Г.

СТАРИ СПОРТОВИ

ВЈЕШТИНА КУНГ-ФУ

Вјештина самоодбране стара је као и човечанство. Људи су одувијек настојали да пронађу и развију вјештине помоћу којих ће се мочи одбранити од нападача. Све до недавно човјек је био сигуран да ће га други људи поштовати ако буде јачи и вјештији од њих.

Данас је живот људске заједнице другачији и људи више не рјешавају физичком борбом међусобне размирице. Но иако је у савременом друштву постоје институције којије је задаћа да заштите чије грађане вјештина самодбране није сувишна. Човјек који се зна одбранити од нападача задржава мир и хладнокрвност у свакој ситуацији. Такав човјек ће знати да без страха и узбуђивања разговара с људима који желе изазвати сукоб. Чак ће рећи бити нападнут јер су му сигурност и хладнокрвност најбоља заштита.

Захвати и одбране описа и се у књигама нијесу једине, па ни најбоље. Данас у свим јету постоји неколико десетина система самоодбране са хиљадама добрих захвати.

КУНГ-ФУ, дословно преведена са кинеског језика значи добро научен спретност и не означава методу „борбе шаком“ или борбену вјештину, већ се употребљава за било коју усавршену дјелатност човјека. Так дајањем изразу КУНГ-ФУ ријеч ВУ-СХУ који у преводу значи „борбена вјештина“ добија се правilan термин за мајсторство у борбеној вјештини, а темељи се на вјежбању технике самоодбране са или без оружја. По-

легенди, борилачка КУНГ-ФУ вјештина стара је око 5000 год. Најзначајније раздобље у историји КУНГ-ФУ почиње око 520 године када је будистички редовник ТАМО дошао из Индије у Сил Луи манастир у Кини.

Основа Кунг-фу вјештине је једнославност покрета са којом добар борац, растерен: непотребних форми, користи и снагу противника а не тури се да њиме дозмири.

Популарност борилачких вјештина порасла је последњих година више него и једног другог спорта. Разлог је у становитељској мочи коју тај спорт пружа, затим у чињеници што на тај начин многи одржавају изванредну кондицију и виталност.

Ова вјештина свуда у свим јету се званично прихвата и много се ради на њеном ширењу јер, како се може прочитати у многим књигама о спорту, не само да бодри дух, повећава виталност и апетит, већ лијечи од реуме, ишијаса, упале зглобова, повишеног притиска и нервозе позитивно утиче на функције органа за варење.

Све борилачке вјештине имају скоро исти географ-

ски локалитет (Далеки исток), исту изворну намјenu (самоодбрана), исту моралну поруку (праведност) и скоро исту технику. Без обзира што су те вјештине различите по називу сврха им је јединствена, развијање психичких способности сваког човјека у циљу општог снажног човјека за самозаштиту. Нема сумње да се организовало и правилно коришћење највећег броја корисних елемената борилачких вјештина у нашем систему општено-одбране и самозаштите може са разлогом разматрати. Многи за школе борилачких вјештина кажу да су лоша школе. Моје лично убеђење је да лоша школа племените вјештине не постоји, само постоји лош спортиста. Многи грубијани који пођу на курс да би свом си ледијском репертоару додали још неки бисер, обично буду разочарани почетним греницима, док они други који у овој племенитој вјештини виде нешто више од сломљених зuba и лаких побјeda, остају у богатству обуке. Опасност од нереалног још увијек врећа. Филмови немилице пропагирају туче. Са великих платна и филмских реклама смијеши се лице „мајстора“ у граду, који само што не полети и не побиједи десеторицу. Поред тога што многи долазе самоницијативно, друштво за одмор и рекреацију радника треба да организује курсеве и подстиче своје раднике да се на овај начин одморе и учине свој организам здравијим и отпорнијим.

У „Приморским новинама“ број 121 нашао сам на твrdњу да не постоје књиге о КУНГ-ФУ вјештини, па мјуто навело да напиšem ове редове.

П. Буџај

САВЈЕТ ЈЕКАРА

ШУГА

Ово непријатно кожно оболење одвијаје постојало и није нас ни до данас сасвим напустило. Раније се ова болест доводила у везу са ниским хигијенским условима који су владали у народу, као и због тешких услова живота у вријеме рата. Једна од већих последњих епидемија забљежена је за вријеме рата 1939 — 1945.

Међутим, последњих неколико година запажено је извјесно повећање броја оболелих од шуге и данас се то објашњава као посљедица учесталих благих зима. Хладно и суво вријеме спречава сувише велико множење паразита. Учестали случајеви овог оболења данас се јављају и због велике миграције становништва с обзиром да је шуга врло разнотипна оболење које се преноси директним додиром. Исто тако општи хигијенски услови у многим случајевима нијесу ни сада на потребном нивоу. Изазивају је један паразит *Sarcopstes scabiei*, који се провлачи и размножава испод покојице у кожи. Шуга може да се добије и посредно преко одјеће и постељног рубља. Свраб је главни знак оболења и он је нарочито интензиван ноћу. Чим се пријмети да се више особа које живе заједно чешу, треба посумњати на шугу. Свраб се најчешће појављује на одређеним мјестима по тијелу. То су мјесац између прстију, предњи страни ручног зглоба, набори испод задњице, табани код одјећета, груди пубис код жена, моћница код мушкица. Леђа, лице и кожа прекривена косом углавном су поштевијени. Осим свраба по кожи се могу приметити озледе — огработине које настају механичким услед стапљања чешања. Озледе које наноси сам паразит врло су мале и једва се могу приметити. Оне су у облику танких бразда-ходника дужине 3 — 5 mm и њих издуби оплођена женка паразита примијети множења односно полагања јаја. Лијечење је сигурно ефикасно ако се спроводи правилно и према препоруци лекара. НАЈВАЖНИЈЕ од свега је да се истог дана лијечења подвергну сви чланови једне породице који живе заједно, ако се код неког од њих појавила шуга.

Др Војислав Франчићевић

Вук длаку мијења, али ћуди никако.

Умиљато јагње двије овце посе.

Ко се узда у прошињу, зло се храни.

Старог вина и старог пријатеља држи се.

Ако је мед и сладак, ма не вала прст угризати.

Ко се овцом учини, курјаци га и зједу.

У мутној се води риба лови.

Превари ме два пута, убио га бог! а превари трећи пут, убио ме бог!

Или лонац о камен или каменом о лонац, тешко лонцу свакајко!

Откуни комарцу једну ногу, он сакат до вијека.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

ОВАВЈЕШТАВАЈУ СЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ГРАЂАНИ да је почела са радом школа возача у оквиру „ЦРВЕНог СИГНАЛА“. НАСТАВА ће се изводити у просторијама КЛУБА ДЕЛЕГАТА СО БУДВА. ПРИЈАВЕ ЗА ПОЛАЗНИКЕ КУРСА ДОСТАВЉАТИ СВАКОГ ДАНА ОД 7 ДО 18 ЧАСОВА У КЛУБ ДЕЛЕГАТА.

„ЦРВЕНИ СИГНАЛ“